

**АДАПТИРАНЕ КЪМ ПРОМЯНАТА:
ДИГИТАЛНИТЕ УМЕНИЯ И
ЕВОЛЮЦИЯТА НА ПАЗАРА НА ТРУДА**
03.11.2023

Росица Стелиянова

Директор „Програми и проекти“

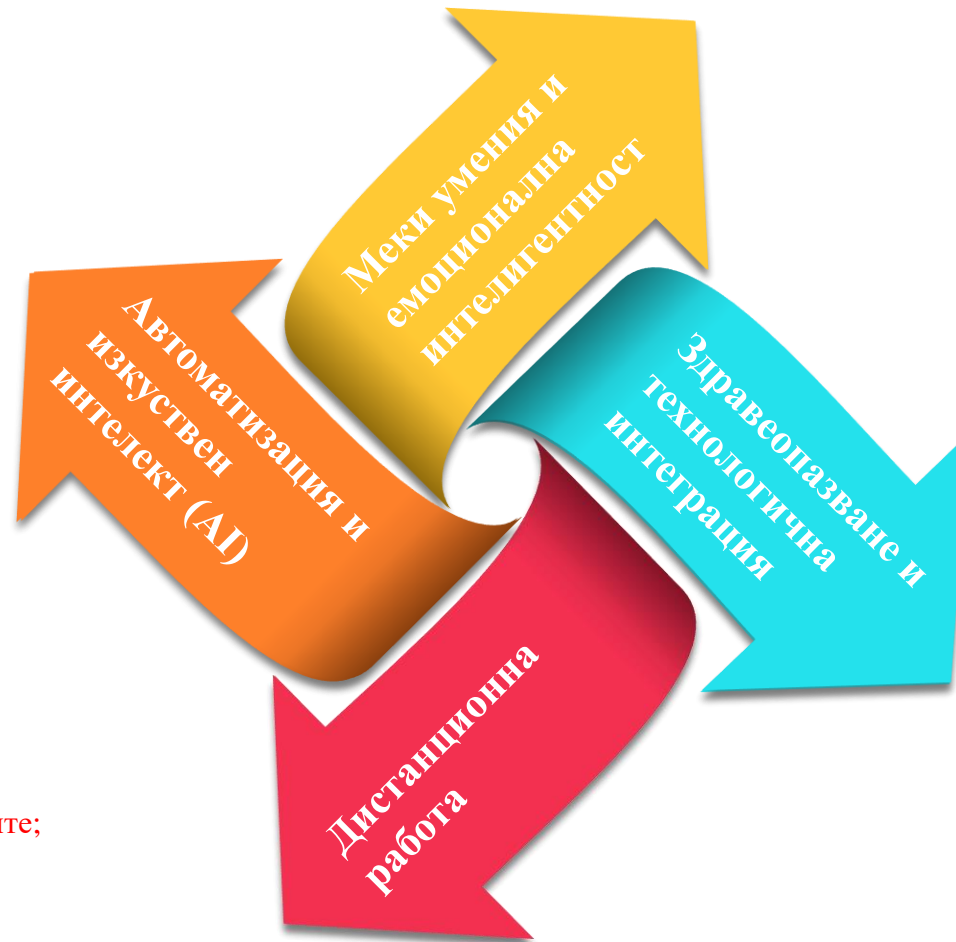
Асоциация на индустриалния капитал в България

Предизвикателствата

1. Изместване на работа;
2. Създаване на работни места;
3. Високо търсене на цифрови умения;
4. Непрекъснато учене.

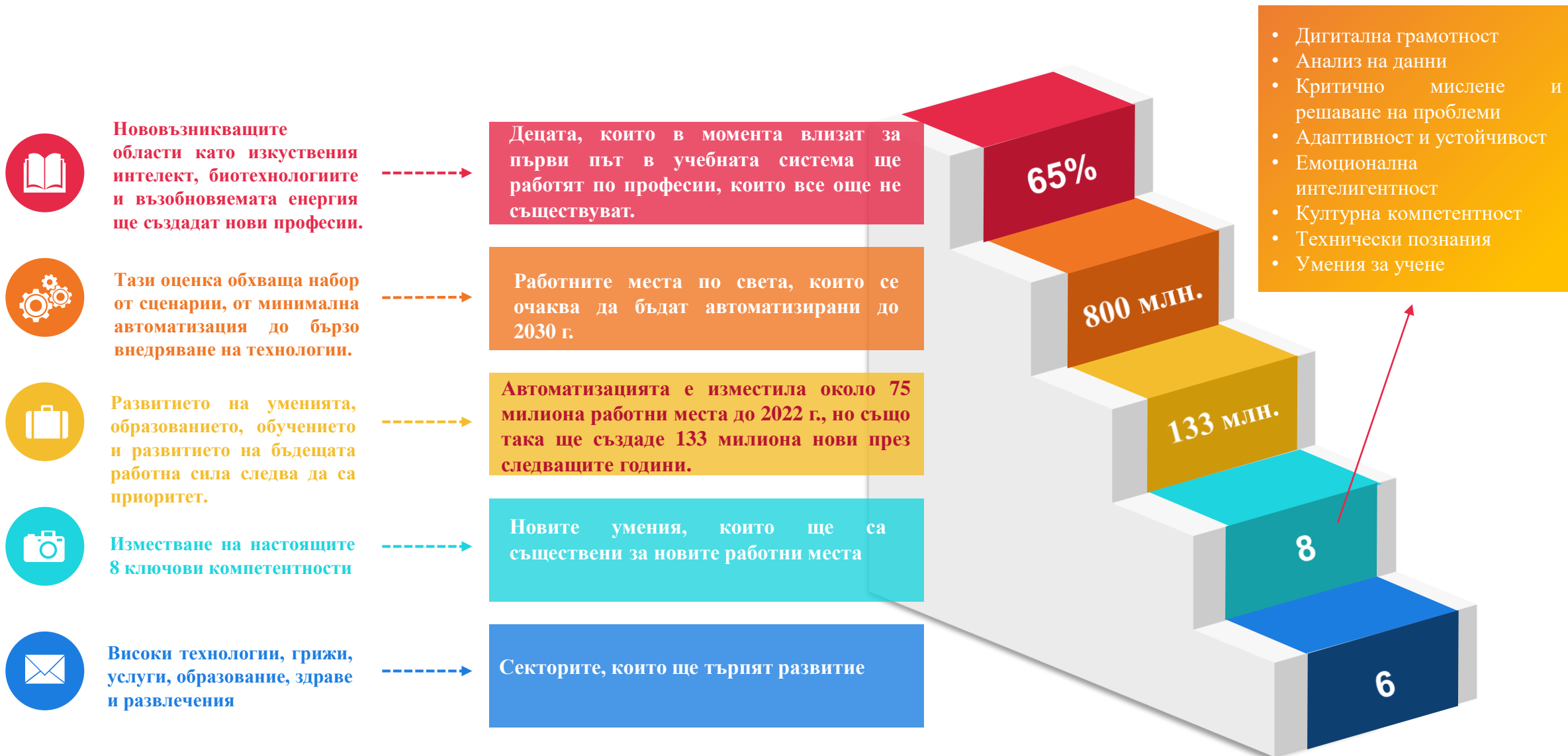
1. Акцент върху меките умения;
2. Фокус върху устойчивостта и зелените умения.

1. Гъвкави условия на работа;
2. Растеж на икономиката на платформите;
3. Етика и регулиране.

1. Здравни технологии;
2. Глобално сътрудничество.

Бързият напредък на технологиите, особено в дигиталната сфера, оказва значително влияние върху пазара на труда и уменията, които се търсят.

Как това променя образователните програми?

1. Интердисциплинарни програми: знания от различни области, много бъдещи кариери ще изискват способност за работа в различни дисциплини. Задължително интегриране на цифрова грамотност:

Ранно въвеждане: Училищата следва да въвеждат програми за дигитална грамотност от най-ранна възраст, като учат учениците как да използват ефективно цифрови инструменти, софтуер и онлайн ресурси.

Насърчаване на обучаемите да изследват връзките между различни области, насърчаване на креативността и иновациите.

2. Гъвкаво и онлайн обучение: приемането на онлайн и смесено обучение в училищата и университетите, ЦПО, образованието изисква гъвкавост в начина, по който учениците и студентите получават достъп до учебните материали. Въвеждане на персонализирано обучение:

Адаптивни платформи за обучение: Адаптивните платформи за обучение, управлявани от AI, могат да анализират моделите на учене на учащите и персонализират образователното съдържание, за да отговорят на индивидуалните нужди, като помагат на обучаващия се да учи със собствено темпо.

Подобряване на уменията на преподавателите: Учителите трябва да могат да използват AI, за да анализират данните за представянето на обучаемите, да идентифицират области за подобрене и да приспособят своите методи на преподаване.

3. Наука за данни и анализ: нараства значението на данните в различни индустрии, образователните и обучителните институции и организации разширяват своите предложения в областта на анализа на данни и свързаните с тях области:

Уменията за работа и анализ на големи данни, кодиране и програмиране стават основни, давайки възможност на учениците да разберат логиката зад автоматизацията и AI технологиите

4. Глобална осведоменост и културна компетентност: набляга се на културната компетентност, международни партньорства и курсове, които изследват глобални проблеми:

Обучение по гражданско и интеркултурно образование в средното училище. Създаване на индустриални партньорства, обучение по предприемачество и иновации. Програми за насърчаване на етично и социално поведение.

Какво се очаква да работим? Новите професии...

- **Служител за поверителност на данните:** С по-строги разпоредби за защита на данните като GDPR и ССРА, организациите наемат професионалисти, за да гарантират, че спазват тези закони и защитават данните на клиентите. *Източник: Международна асоциация на специалистите по поверителност (IAPP).*
- **Специалисти по здравеопазване и биотехнологии:** Секторите на здравеопазването и биотехнологиите изживяват растеж, като компаниите, занимаващи се с телемедицина, геномика и фармацевтични продукти. *Източник: Доклади от Световната здравна организация (СЗО) и публикации в биотехнологичната индустрия.*
- **Консултант по автоматизация на процесите на работи (RPA):** Тъй като предприятията автоматизират повече процеси, консултантите на RPA ще бъдат търсени за проектиране и внедряване на роботизирани решения. *Източник: проучване на RPA на Deloitte.*
- **Експерт по облачни изчисления:** С повишеното разчитане на отдалечена работа и съхранение на данни, облачните изчислителни услуги, предоставяни от компании като Amazon Web Services (AWS), Microsoft Azure и Google Cloud изживяват своя възход. *Източник: Доклади от фирми за технологични изследвания като Gartner и Forrester Research.*
- **Специалист по AI етика:** С нарастващото използване на AI и машинно обучение ще има нужда от експерти, които могат да гарантират, че AI системите се разработват и използват етично. *Източник: „Докладът за бъдещето на работните места“ на Световния икономически форум.*
- **Създател на цифрово съдържание:** Тъй като цифровите медии продължават да се развиват, вероятно ще има повишено търсене на създатели на съдържание, видео продуценти, подкасти и маркетинг в социалните медии, които се фокусират върху културни теми. *Източник: платформи за търсене на работа и доклади от индустрията.*

Реалността

Според доклад на Световния икономически форум до 2025 г. **50% от всички служители ще имат нужда от преквалификация.**

Остър недостиг на умения: липсата на връзка между това, което предлагат търсещите работа, и това, което работодателите изискват.

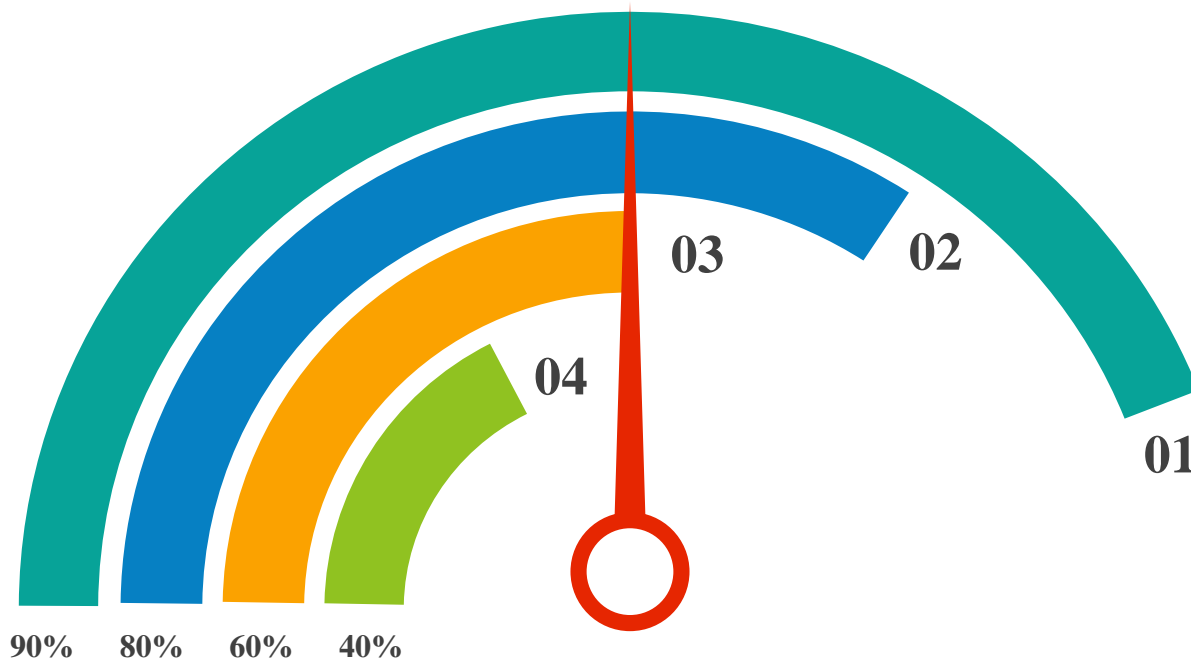

- 78% от компаниите, че липсата на квалифицирани кадри е заплаха за техния бизнес и имат нужда от квалифицирана работна ръка.
- Делът на лицата с основни умения в областта на дигиталните технологии е 29%, докато средно в ЕС този процент е 58%. Проучванията показват, че държавите, които са готови да направят бърза технологична трансформация и да използват дигитални технологии в ежедневноста си практика са тези, които имат и изключително силно представяне в областта на образованието и обучението.
- Най-голяма нужда има от умения за търсене, оценяване и управление на информация и данни—72% от анкетираните работодатели.
- Над 55% от заетите лица в 13 икономически сектора в България считат, че дигиталните им умения отговарят на изискванията за заеманата от тях длъжност/упражнявана професия. Де факто уменията на тези лица са на основно ниво.
- Най-търсените професии в България са: Специалист по обработка на данни, Облачен архитект, Специалист по дигитален маркетинг като броят на търсените висшисти е нараснал с 6 300 предходната година и достига малко над 62 000 за 2023 г..

Нужда от дигитални умения в машиностроенето

- 01** **90%**
1. Степента, в която **взаимодействието по дигитален път при изпълнението** на професионалните дейности е от ключово значение за успешната реализация на дейността на предприятието и за реализацията на крайния продукт/услуга.
 2. Секторът подлежи на **сериозна дигитална трансформация** в следващите 5 години.

- 02** **80%**
1. До каква степен **не е** възможно осъществяване на професионалната дейност в предприятието по алтернативен начин, без използване на дигитални технологии;
 2. Степен на осъзнаването от страна на управленския състав на **ползите от повишаването** на дигиталната компетентност.
 3. Нужда от **Стратегия за дигитализация на сектора.**

- 03** **60%**
- Фирмена политика за включване в курсове за повишаване на дигиталната компетентност .

- 04** **40%**
- Заетите лица на посочените длъжности извършват повече от една дейност характерна за други длъжности.

Изисквано ниво на дигитални умения

Професия/ длъжност	Грамотност, свързана с информация и данни	Комуникация и сътрудничество	Създаване на дигитално съдържание	Безопасност	Решаване на проблеми
Заварчик	2-основно	2-основно	1-основно	5 - напредно	5 - напредно
Инженер ХПМ	7- високо специализирано	8– високо специализирано	8– високо специализирано	7-високо специализирано	7-високо специализирано
Инженер, конструктор	7- високо специализирано	6 - напредно	8– високо специализирано	7-високо специализирано	7-високо специализирано
Контрольор качество	6 - напредно	3-средно	2-основно	3-средно	2-основно
Настройчик металообработващи машини	4-средно	3-средно	2-основно	5 - напредно	5 - напредно

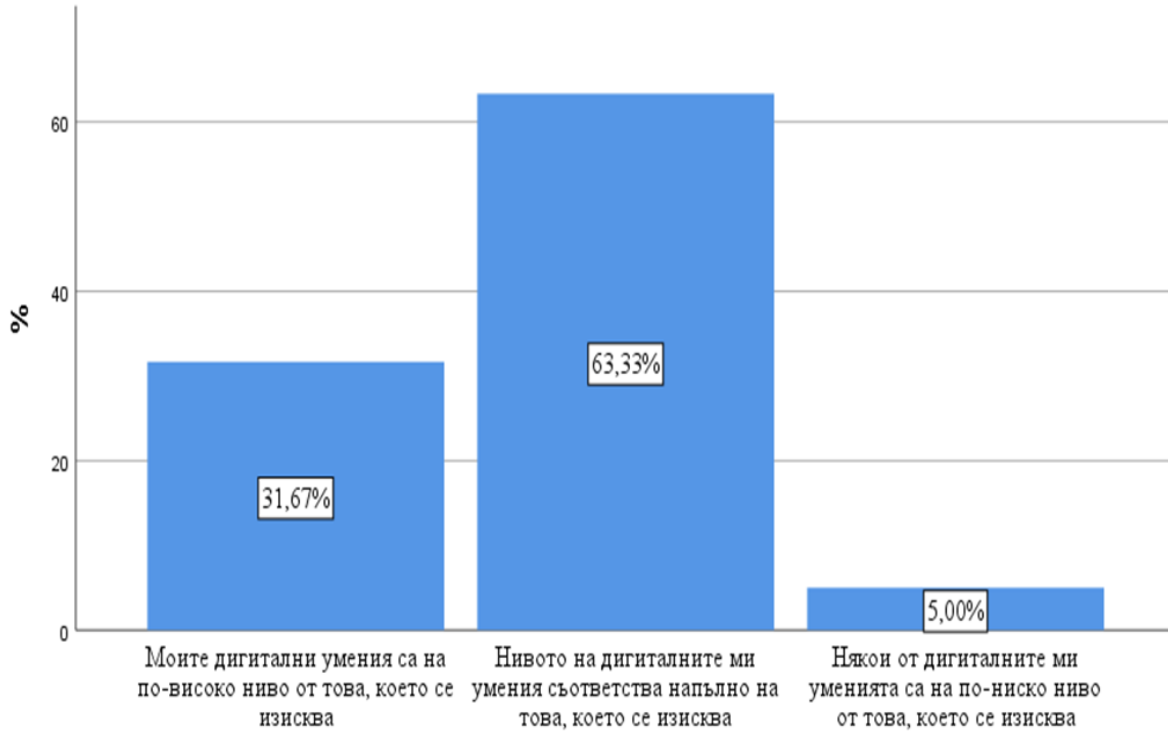
Ниво общо за сектора

Самооценка

Оценка

Като цяло, как бихте описали своите дигитални умения във връзка с това, което се изисква от Вашата работа?

Икономическа дейност: 28 "Производство на машини и оборудване, с общо и специално предназначение"

Професия/ длъжност	Грамотност, свързана с информация и данни	Комуникация и сътрудничество	Създаване на дигитално съдържание	Безопасност	Решаване на проблеми
Заварчик	2-основно	2-основно	1-основно	2-основно	2-основно
Инженер ХПМ	3-средно	3-средно	3-средно	3-средно	3-средно
Инженер, конструктор	3-средно	3-средно	3-средно	3-средно	3-средно
Контрольор качество	3-средно	3-средно	2-основно	3-средно	3-средно
Настройчик металообработващи машини	3-средно	3-средно	2-основно	3-средно	3-средно

Адаптиране към промените, предизвикани от цифровата трансформация

Дигитална раница за адаптация

Ключът към адаптирането към дигиталната трансформация е да останем любознателни, проактивни в обучението си и да имаме желание да се развиваме с променящия се технологичен пейзаж.

Учене през целия живот

Да познаваме най-новите технологии и тенденции в сектора, в който работим. Участие в онлайн курсове, семинари, за да подобрим знанията, уменията по различни дисциплини.

Комуникационните умения и сътрудничество

Подобряване на комуникационните умения, както писмени, така и устни, тъй като цифровата трансформация често включва виртуално сътрудничество. Да се научим ефективно да комуникираме идеи и информация с помощта на цифрови канали.

Цифрова грамотност

Да усвоим поне на средно ниво основните цифрови инструменти, приложим софтуер и платформи. Да сме наясно поне на базово ниво с облачните изчисления, големите данни и изкуствения интелект.

Култивиране на мислене за растеж

Трябва да приемем новите предизвикателствата като възможности за учене и израстване. Да развиваме умения като креативност, съпричастност и критично мислене.

**Нека използваме
технологията, за да
подобрим тези
умения, вместо да
ги заместваме.**

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО!

1527 София, ул. „Тракия“ №15

Email: bica@bica-bg.org

Website: www.bica-bg.org

**Телефони: 00359 2/963 37 52
00359 2/963 37 56**